

Eylül 1964

Sayı 15

Bu sayıda:

- Ateşle oynamıyalım
- Halkımızın
sömürgecilere cevabı
- Sakarya – 30 Ağustos
- „Amerikalı defol!“ –
İşte yurdun sesi
- İşçi hareketleri
- Basından yapraklar
- Mizah – Karagöz
- Hikâye: Yallah
- Şiir
- Karikatür

YURDUN SESi

Aylık dergi

POLİTİKA

EKONOMİ

KÜLTÜR

TÜSTAV

AMERİKAYA-NATOYA KARŞI GÖSTERİLERİN ŞİİİRİ

Kahrolsun Amerika * Kahpe Amerika * Amerikalı defol *
Menfaat – Amerika * Yankee Go Home * Kalleşlige pay-
dos * Kalleş Amerika * Sizi dost bildik yanıldık * Natoya
yuh * Natoya paydos * Natodan çıkışım * Soysuz
emperyalistler defolun * Amerika gururumuzla oynaması * Bizi
dolarlarınızla satın alamazsınız * USA bizim şerefimizle oynayamaz-
sını * Türkiye sömürge değildir * Amerikalı Türkiye Viyetnam
değildir * Amerika dost değil düşmansın * Conson Kene-
dinin kemiklerini sızlattın *

TÜSTAV

yidan post, Amerikalidan dost olmaz! (nüküf hediye) (nüküf hediye)

1

TESLE OYNAMIYALIM

ATEŞLE OYNAMIYALIM

Kıbrıs buhranı çok teblikeli bir devreye girdi. Birleşmiş Milletlerin işe karışışı, adaya kendi özel askeri kuvvetlerini çıkarması, buhranın, geçici bir man için de olsa, yataşacağı, hiç olmazsa silahlı çatışmaların önleneceği umudu vermişti. Öyle olmadı. Buhran daha da kızıştı, adanın sınırlarını aşan uluslararası havayı bulandırır bir şekilde aldı.

ılkarlarını iki cemaati hoşşturmakta arıyorlar, bu hoşşmayı bahaneerek Kıbrısa yerleşmek istiyenler, Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin adadı ummasından bayağı rahatsızlık duymağa başlamışlardı. Üstelik, Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin adada durunun düzeltmesi için aldığı tedbirler, Nato'ya ar için, hele İngiliz ve Amerikalılar için hiç de hoş gidecek gibi değildi. Ve Rum cemaatleri birbirine saldırmalı, balık avlanacak su bulanırmayıydı. Oysa İngilizlerin milyonlar harcayarak yetiştirdikleri, besledikleri ve Türk ve Rum ceteleri pusularında bekliyor, amma eskisi kadar bisiklet edemiyorlardı.

Bühranı içeren tepreştişiek, kiziştirmak zorlašınca, Nato patronlarını
rudan ve aşıktan açığa dışardan işe karışmak kaldı. Hemen her zaman
bu gidiş gibi, Ankara hükümetinin eliyle Türkivemiz ateşe doğru itildi.

Augustos 1964 günü Natoya bağlı Türk hava ve deniz kuvvetleri Kıbrısa intıldı. Köyler yanın bombardımanıyla yakıldı, mitralyözlerle tarandı, ve bu akşam gün devam etti. Yüzlerce silahsız, günahsız Rum ve Türk kadınlarlığı ve ihtiyarı öldürülündü. Yüzlercesi evsiz barksız bırakıldı.

Kıbrıs Türk cemaati önderlerinden İhsan Ali, İsmet İnönü'ye yazdığı bir mektupta söyleiyor: „Tam bir inançla söylüyorum ki, dışardan isimizle silmazsa, iki cemaat, eskisi gibi, kardeşçe bir arada yaşayacaklardır.“

ombalanan köyler bu kardeşçe yaşamış birer örneğiydi. Bu köyler, arklerle Runlارın bir arada yaşayamayacakları” addiasını yalanlarcasına da diruyordu. Napalm bombalarıyla yerle bir edilmelerinin asıl sebebi de olmak gerek.

u tehlikeli maceraya, İnönü'nün Amerika ve İngiltere yolculuğundan sonra girişilmesi, saldırısında yapılan bir Kabine toplantısına Ankara-İ Amerikan Büyükelçisinin de katılması, harakât hakkında Natoya her anı verildiğinin resmen açıklaması menlekette bir hayli dedikoduva yolda

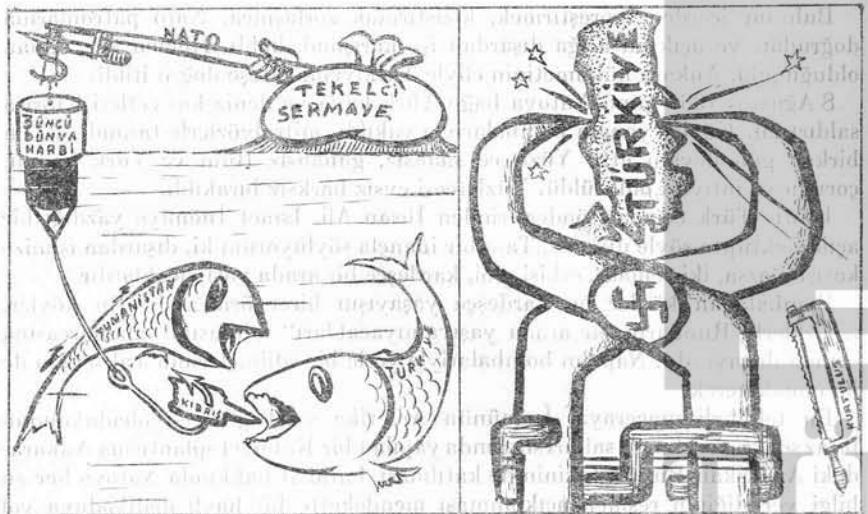
açtı. „Bizi idare edenleri, memleketinizin kaderinden çok, Natonun kaderi ilgilendiriyor“, „Başımızdakiler Kıbrısta çıkarılacak bir yangının memleketimizi de yakacağımı ya düşünemiyor yahut umursamıyorlar“ diyenlere hak vermemek mümkün değildir.

Son saldırıldan Nato beklediği sonucu alamadı. Tersine, dünya genel oyunu, bu arada Türk halkını kendi aleyhine çevirdi; Kıbrıs halkını sömürgecilere karşı savaştı daha siki birleşti.

Başarı devletler, Kıbrıstaki anlaşmazlığın, onun içişlerine dışardan müdahalelerle çözülemeyeceğini, müdahalenin tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini defalarca belirttiler. Fakat Nato idarecileri adadan vazgeçmek niyetinde değiller. Ortakları da peşlerinden sürüklemekte ayak diremekte dirler. Birleşmiş Milletlerin son ihtarına rağmen, Ankara yeniden Kıbrısa saldırmaya hazırlanıyor ve bunu açıkça ilân ediyor.

Anlaşlıyor ki, kaderimiz, Cenevrede yeni „Enosis“ i gerçekleştirmek için gizli planlar Gizmekte meşgul Amerikan temsileci Acesonla İngiliz lordu Hud'un elindedir.

Bizde, gerici çevreler, son zamanlara kadar Kıbrıslıların bağımsızlık şiarının altında „Enosis“ yani Kıbrısın Yunanistan'a katılması amacı gizlediğini ileri sürerek, bu milli harekete karşı savaşmayı haklı göstermeğe çalışıyorlardı. Ne garip seydür ki, Aceson planından sonra bu çevreler „Enosis“ in savunucusu durumuna düştüler. Gerici Amerikan ve İngiliz gazeteleri, bu „Enosis“ e yanaşmamış Kıbrıslı milli kurtuluş savaşlarına karşı ateş püskürmektedirler. Bir Amerikan gazetesi, Yunanistana, tanınmış Enosisi general Grivas'ıyle Kıbrısta bir hükümet darbesi yapmayı tavsiye etmektedir.

* Kenedinin katilleri, Türkün de katili olamazsınız!

Yunan hükümeti ise, Türkiye Kıbrısa saldırırsa, „Enosis“ i benimisiyecelerini, Kıbrısı Yunanistanın bir parçası olarak savunacağımı ilân etti. Cenevrede tertiplenmiş bir oyuna benzeyen bu, Ankara hükümetinin, doğuracağı tehlilelere göz yumarak Kıbrısa saldırmakta neden ayak dirediğini anlamak şimdi kolaylaşıyor: Bir Nato üyesi olan Yunanistan adayı ilhak etmeye tehdit edecek, Amerikanın plânını kabul etmeyerek adadan bütün yabancı ülkelerin kaldırılmasında, yabancı kuvvetlerin çıkarılmasında ve tam bağımsızlıkta ayak direyen bugünkü Kıbrıs hükümetine rağmen, Aceson'un plâni bir olup bitti ile gerçekleştirilecek.

Ama bu iş samimi kadar kolay olacağa benzemiyor. Çünkü Kıbrıs halkı, yabancılardan, yabancı silahlardan, temizlenmiş tam ve gerçek bir bağımsızlık elde edinceye kadar savaşmağa azimli görünüyor.

Memleketimizde, Amerikalılara karşı, Nato politikasına karşı geniş ölçülerde yapılan gösteriler şu gerçeği ortaya koymuştur ki, şimdiye kadar türlü oyunlarla aldatılan halkımızın bundan sonra aldatılması, yabancı menfaatler peşinde, sürükleneceği kolay olmayacağı.

HALKIMIZIN SÖMÜRGEÇİLERE CEVABI

Son dokuz ay içinde olup bitenler, gözlerimizin önüne bir sürü gerçekleri serdi. Bu gerçekleri, yediden yetmiş, hepimizin apaçık görmemize çok yardım etti.

Günlerden 27 Ağustos'tı. Hava kurşun gibi ağırdı. Ankara genelliği, bu kurşun gibi ağır havayı yırtmak, yıllardır söyleyemediği gerçekleri haykırmak için ilk defa yığınla sokaklara, meydanlara döküldü.

Halk ve gençlik, Kıbrıs olaylarının günü ışığına çikardığı gerçekleri ve en büyük isteğini dile getirmek, Conilere „Yurdumuzdan defol!“ diye haykırmak için Ankara caddelerinden sel gibi akıyor. Sokaklar, caddeler insan seliyle taşıyor. Halk, Atatürk Bulvarından Kızılay'a doğru yürüyor. Dövizler, şiarlar birbirini izliyor:

„Dolarlarınızla bizi satın alamazsınız!“ „Kalleş Amerikah, evine dön!“ „Amerikalı defol!“

İnsan seli aktıka büyüyor, kabarıyor. Sel, sokaklardan, caddelerden taşa taşa Amerikan Eleçliğine varıyor. Kendilerini bu memleketin ağası sanan Conilerin eleklik binasına giden yollara polislerin kurduğu barikatlar, gençliğin bir omuz darbesiyle yıkılıyor, ırmaklaşan insan seli akmaya devam ediyor. Polis, coplarla halkı dağıtmaya çabalıyor. Gençlik haykırıyor: „Bize vuracığınız, kalleş Amerikalıya vurun!“

* USA ile işbirliğinin meyvaları: Pepsi Cola, Coca Cola, Korede ölüm, Kıbrısta ölüm ve milli borç!

Sonra halk, Meclise doğru akıyor. Ellerde taşınan dövizlerde bütün milletin istekleri dile getirilmiş: „Politikamız toptan Amerikalıların elinde.“ „Amerika ile dostluğunuzun, işbirliğinizin meyvaları: Pepsi Cola, Coca Cola, Korede ölüm, Kıbrısta ölüm ve gırslağa kadar borç!“ „Parolamız bağımsız bir dış politikadır, başına buyruk şerifli bir Türkiyedir!...“

29 Ağustos ve onu izliyen günlerde Ankara, İstanbul ve İzmirde, halk ve gençlik yine meydanlarda toplanıyor. Bütün milletin bağımsızlık isteğini dile getirmek için. Halk, Amerikan Haberler Servisi binası önünde, Amerikan Elçiliği önünde, Amerikan askeri üslerinin mütaahhitliğini yapan Tuslog Şirketi önünde Conilerin suratına tükürerek şöyle haykırıyor: „Kapitülasyonlara paydos, Türk kanunlarını tanımlayanlar kapı dışarı!“, „Türk işçisini köle gibi çalıştırın imtiyazlı işletmeler kahrolsun!“, „Consonu koy çuvala, salla vur duvara!“, „Nato fiyasko!“, „Natodan çıkalım!“, „Kenedinin katılımları artık kendilerine Türkiyede ortak bulamayacaklar!...“

Halkın meydanlarda bu sözleri haykırdığı günlerde, gazetelerde çıkan yazınlarda da söyle deniyordu: „Türk dış politikası, Kıbrıs davası olsa da olmasa da, bir değişiklik yapmak zorundadır. Türkiye önce kendi öz vatanını savunmalıdır. Yoksa müttefiklerimiz olduklarını söyleyen birtakım devletlerin kendi çırıcı ve hasıs menfaatlerini savunmak zorunda değildir...“ Türk dış politikasını değiştirmeye yolunda atılacak ilk adım Amerikaya ikili anlaşmalarla tanınmış olan imtiyazların derhal ortadan kaldırılması olmalıdır. Bu ikili anlaşmalar Anayasaya aykırıdır ve Meclisten geçirilmediği için gayrimeşrudur.“

Amerikayı ve Nato'yu protesto için 27 Ağustos'ta başlıyan gösteriler günden güne büydü, haftalarca devam etti. Adana, Samsun, Eskişehir, Antep ve diğer şehirleri de içine alarak bütün yurda yayıldı. Bu gösterileri kendi iktidar amaçları için kullanmak istiyen partiler, özellikle AP, halkın protestosunu başka yönlere çekmeye çalıdı. Fakat bu çabalar ve planlar halkın tarafından suya düşürüldü. Halk Amerikan sömürgecilerine lânetler yağdırırken, hükümeti derhal işe koyulmağa çağrıyor, Amerikalıların kapı dışarı edilmesini istiyordu. Hükümet, hükümet olalı, halktan böylesine bir baksı ve dayatma görmemişti. Ve Cenevrede Açeşonun kabul ettirmek istediği Enosis planıyla ilgili görüşmeleri kesmişti. Ne yapacağını bilmiyordu, şaşkınlık içindeydi. Halkın meydanlarda çınlayan gür sesiyle kendine gelir gibi olan hükümet, Amerikan Elçisine, ikili anlaşmalarla Amerikaya tanınmış imtiyazların gözden geçirileceğini söylemek zorunda kaldı. Millet bu adıma sevinmiş. Meclisten ve hükümetten, daha kesin ve daha büyük adımların atılmasını istiyordu. Meclis bu hava içinde toplantı. Milletvekilleri günlerce nutuklar çektiler. Fakat halkın en büyük isteğini, bağımsız bir politikaya dönülmesi istegini bir kenara iterek dağıldılar.

Haftalarca süren gösteriler sırasında, bütün milletçe çok şey gördük, öğrendik. En başta, korkunç derecede aldatılmış olduğumuzu. İkincişi, yillardan beri halktan bir sürü şeyin gizlenmiş olduğunu öğrendik. Yöneticiler, bunla-

rın bir kısmını başları dara gelince açıkladılar. Bir kısmımı diyoruz, çünkü açıklanmamışın daha birçok Nato ve Amerikan anlaşmaları var. Hükümet Amerikanın türlü çeşit baskı ve dayatmasıyla bunları hâlâ halktan saklıyor...

Sözün kısası, millet bu son aylarda çok şey gördü ve anladı. Dostumuzu düşmanımızı artık iyicene seçmeye başlar olduk. Öğrendiğimiz en büyük gerçek de şu: Göbeğimizi ancak kendimiz keseceğiz.

Mustafa Doğu

„Tam istiklâl dendigi zaman, pek tabii ki, bu, siyasi, mali, iktisadi, adli, askeri, kültürel, her hususta tam istiklâl, tam hürriyet demektir. Bu saydıklarumın her hangi birinde istiklâlden yoksunluk, millet ve memleketin hakiki münasiliyle bütün istiklâldinden yoksun kalması demektir.“

„Bizim memleketimiz vâsidir, çok sayı ve sermayeye ihtiyacımız vardır. Binaenâyleh, kanunlarımıza riyâetkâr olmak şartıyla ecnebi sermayelerine lazım gelen teminatı vermeye hazırız. Fakat eskisi gibi değil. Filhakika, mazide ve bîlhassa Tanzimat Devrinde sonra, ecnebi sermayesi memlekette müstesna bir mevkie sahip oldu. İlmî manâsiyle diyebilirim ki, devlet ve hükümet ecnebi sermayesinin jandarmalığından başka bir şey yapmamıştır.“

„Ekonomi, demek her şey demektir... Aynı zamanda sanayii de büyütmek, genişletmek zorundayız. Bunda gevşek davranışsak, sanayi işlerinde yine dışarının harâq ödeyicisi oluruz.“

* **Türk kanunlarını tanımlayanlar kapı dışarı!**

SAKARYA – 30 AĞUSTOS

Kurtuluş Savaşımızın en getin günleri idi. 1921 yılının yazısıydı, İngiliz ve Amerikalıların, kiralayıp silâhlandırdıkları Yunan kralının orduları Ankaranın kapılarına dayanmıştı. Meclis Ankaradan göcmüştü. Sakaryada kan gövdeyi götürüyodu. Silâh bakımından düşman bizden on misli üstündü. Bizim 1 makinelimize karşı onun 10 makineli vardı. Onların arkasında: Silâh kralları Bazi Zaharoflar vardı. Donanmalarıyla, tümenleriyle, uçaklarıyla İstanbul'a, yurdumuzun çeşitli yerlerine oturmuş olan İngilizler, Amerikalılar, Fransızlar, İtalyanlar vardı. Bundan başka, karşımızda, düşman tarafında: Padişah, İstanbul'daki kukla hükümet, satılmış „Halifeciler“, Anzavurlar, her soydan azıltı gericiler vardı.

Bizim arkamızda kim vardı? Halk vardı! En önemlisi, ne için, kime karşı savastığımızı biliyorduk. Haklı bir dava ugurunda: Ulusal bağımsızlığımızı, egemenliğimizi sağlamak, sınırlarını „Misak-i Millî“ ile çizdiğimiz topraklarımızdan emperyalistleri kovmak, bu topraklar üzerinde başına buyruk, demokratik, barışçı bir cumhuriyet kurmak için savasıyorduk. Bu kutsal savaşı, yedisinden yetmişine halkımız elbirliğiyle yürütüyordu. Kuvvayı Milliye, o zamanki TEKCEPHE idi. İşgisi, köylüsü, tüccarı, esnafı, aydını, demokrati, komünisti birbirine kenetlenmişti. Düşmanları yenmenin sıhırı anahtarları bu Milli Kurtuluş Cephesi'ydı.

Sakarya savaşları geceli gündüzler 21 gün sürdü. Ankarada, silâh fabrikalarında — o zamanki İmalâti Harbiye'de, demiryollarında, otomobil kollarında, posta-telgrafta çalışan işçiler, memurlar, Sakaryayı kazanmak için olağanüstü kahramanlıklar gösterdiler. İşçiler tezgâhlarının başından ayrılmadılar. Topların çapına uymayan memileri, tapalarını çıkarmadan, ölümü göze alarak, torna ettiler, cepheye yetişirdiler. Yurtsever işçilerimizi böylesine şahlanıranlar arasında Fazıl Babalar, komünist Seyfi ustalar vardı.

Atatürk — Mustafa Kemal, işte bu güçlere başıbüyük etti. O zaman, bize saldiran emperyalist güçlere bir yandan, yıkıcı darbeyi, insanlık tarihinde yepyeni bir çağ açan büyük komşumuz Sovyet Rusya indirmiş ve indiriyordu. Sömürgecilik çokuyordu. Milli kurtuluş devrimleri çığı açılmıştı. Dostsuz, arkasız savaşmak güçtü. Dostla düşmanı birbirinden ayırmayı bilen Atatürk, Sakarya Meydan Muharebesinden önce, Sovyetlerle, Lenin hükümetiyle dostluk ve yardımlaşma anlaşması bağladı. Bu anlaşma, başarılı sonuçlar vermekte gecikmedi.

Bir yıl sonra, 30 Ağustos zaferi, düşmanları İzmirde denize döktüğümüz 9 Eylül Bayramı işte böyle hazırlandı.

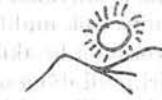
Aradan kirk şu kadar yıl geçti. Halkımız yeniden, o eski emperyalist düşmanlarıyla, Amerikan ve İngiliz sömürgecilerinin yurt içindeki ortaklarıyla karşı karşıya bulunuyor. Anadolunun kapısından tekmeyle kovalduğumuz sömürgeciler, içerdeki gericilerin, düşüklerin yardımıyla bacadan evimize girdiler. Amerikalılar, NATO patronları yurdumuzun dört bucağına hava

alanlarıyla, radar istasyonlarıyla, misyonları ve komisyonlarıyla yerlestiler. Korkunç hiyanete uğradı halkımız. Bu hiyaneti gerici hükümetler ve onların dayandığı gerici çevreler yaptı. Bunlar, yıllarca halkımızı aldattılar. Kahpe düşmanı „dost“ diye göstermeye çalışılar. Amerikan emperyalistleri hesabına askerlerimizi Korelerde kırdırdılar. Şimdi de, Amerikan ve İngiliz emperyalistleri hesabına onların saldırganlık plânları uğruna, yurdumuzu, halkımızı, tutuşturdukları Kıbrıs ateşine itiyorlar. Hayır, gerek Amerikalılar — İngilizler, gerek Ankara hükümeti Kıbrıstaki soydaşlarını düşünmüyorum. Amerikalılar yalnız Kıbrısa oturmak değil, Türkiye'mizin üstüne oturmak istiyorlar.

Bu yıl 30 Ağustos, 9 Eylül günleri: Ankara, İstanbul, İzmir, Samsun, Adana ve daha birçok yererde Amerikalılara, NATO'ya karşı gösterilerle, binlerin, onbinlerin katıldığı yürüyüşlerle geçti. „Amerikalı defol!“ „NATO'ya paydos!“ „Bağımsız politika isteriz!“ haykırışları, günlerce ortalığı inletti. Bu haykırışlar, Sakaryada, Haymana bataklıklarında, Dumlupınarda, Altıntaşta, Afyon'un yalın tepelerinde, İzmir'in Kadıkalesinde: „Ya istiklâl, ya ölüm!“ gürleyişlerinin yeni bir yankılanmasıdır.

Sakaryayı, 30 Ağustosu milletçe, yurt çapında birlik olmakla, TEKCEPHE kurdumla kazandık. 30 Ağustosu, ne ugurunda savastığımızı bildigimiz için kazandık. Şanlı Sakaryayı, 30 Ağustos yaratın kahramanları unutmadı.

Derince

„AMERİKALI DEFOL!“ — İŞTE YURDUN SESİ

Temmuzda, Batı Almanyadan aldığı bir haberi yayan Anadolu Ajansı, Batı ülkelerindeki işçilerimize „Yurdun Sesi“ diye de bir dergi ulaştırdığını, bu dergide komünistlerin yurt gerçeklerini ters gösterdiklerini iddia etti.

Böyle bir demagoji karşısında susamazdık. Gerçi saklamak istiyenlerin, onu açıklamaya çalışanları, kendi illetleriyle malül gösterme manevralarını yüzlerine vurmaktak fayda vardır.

Bizim gerçeklere saygı adına açıklamak istedigimiz şudur: Milli Kurtuluş Savaşımızın ana kazancı olan bir Türkiye Cumhuriyeti vardı. Amaç edindiği çağdaş uygarlık seviyesine doğru 42 yıldır yürüyegeldi. Amma, bu süre boyunca da, padişahçılık, şeriatçılık, mandacılık, derebeyilik kalıntıları ile her adında göğüs göğüse geldi, her adında onların çelmesini yedi. Bu gericiler,

hele onların tek partinin türettikleri arasındaki DP de grulaşan comprador sömürücüler, şarlatan politikacıları, bugün de aynı partiyi AP nin şahsında hortlatan kafatasçılar, faşistler, anti-emperyalist Türkiyenin kapılarını Batılı emperyalistlere tekrar açtılar. Anayurdumuzun ve ulusumuzun bu can düşmanlarını canciğer dosta gösterme yolunu tuttular. Kendi ağıhıklarını sürdürmek için, Dünunu Umumiyyeti ve Kapitülasyonları türlü şekiller altında diritti. Böylece, politik, ekonomik bağımsızlığını çiğnettiler. Atatürk ilkelerinden sapılar, Misakı Millî'yi unuttular. Yurdumuzu Amerikaya, Nato'ya körkörüne bağlı, onlara borçlanmadan yaşıyamaz bir yarı sömürge durumuna düşürdüler . . . İşte biz buna, yurdumuzu ve ulusumuzu her bakımından kan kaybına uğrata uğrata, nihayet bir atomlu harbin eşiğine getiren, toplumumuzda demokrasının yerleşmesini ve ekonomik kalkınmayı engelleyen baş tehlike diyoruz.

Tabanında düşük devir zihniyeti yatan bu hiyanet politikasının yaştımızdaki görünür belirtisi, dün de ve ne yazık ki bugün de, her işimizde ağa kesilen Amerikalının koltuğu altında, onların sömürücü sermayesiyle, harpçi tekelleriyle ortaklaşan yerli para ve toprak babalarının alabildigine palazlanmasıdır. Buna karşılık, geniş emekçi yiğinlarının daha da yoksullaşması, işsizliğin yayılmasıdır. Yurdumuzun, Nato harpçi topunun ağzında, Batının ham madde kaynağı ve sürüm pazarı diye elde tutmaya çabaladığı geri bir tarih ülkesi olarak kalmasıdır. Sanayide ve tarımda, kazancın en büyüğü ile en küçüğü arasında 22 bin misli fark gösteren sosyal adaletsizliktr. Milyonla topraksızımızdır. Milyonla işsizimizdir. Milyonla okulsuz çocukumuzdur. Geçim zorluğudur. Çok muhtaç olduğumuz işgümüzün, yüzbinlerimizle yâdellere göçmek zorunda bırakılmıştır.

Ve biz, 27 Mayıs'tan beri, her biri milli dâva olan bu sorunlarımızı çözmek için, en başta bağımsız, barışçı bir milli politikaya, Milli Mücadelemizden sonra çizdiğimiz yola dönerek özlemeyle davranışmışken, bunu milli irade olarak yeni Anayasaya yazmışken, içimizdeki Kore yasını Kıbrıs ateşinde tazelemek istiyen düşük devir zihniyeti devamı bir tutumun milletçe istirabını çekmektedir. İngilizin, Amerikalının Kıbrısta da uyguladığı ayrı-buyur politikasına değil, halkın başına buyruk politika istiyen sesini duydum, dünyadaki barışçı gelişmeye uygun diyecek bir hükümet aramaktayız. Böyleğini halkça yaratmak, bugünkü dış politikayı halkça gözden geçirerek değiştirmek için, bize Atatürk'ün kaldığı yerden daha ileri adımlar attıracak yeni Tek Cephe'ımı kurmaya çalışmaktayız.

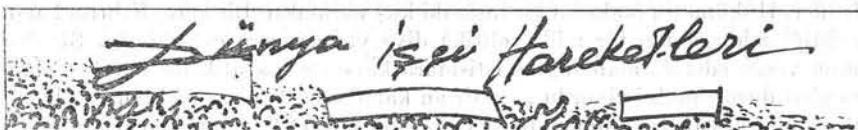
Bu gerçekleri olduğu gibi dile getirmeyi, bunlara cesaretle parmak basarak ihtiyaçları açıkça ortaya koymayı, her sorunumuz üzerinde özgür düşünce ile tartışmayı, milli menfaatlerimize uygun çözüm yolları bulmanın ana şartı sayıyoruz. Bu yolda yürümek yurtseverlik ödevimizdir. Yürümekteyiz.

Yurdun Sesi'nin, ana hatlarıyla özetlediğimiz bu yurt gerçeklerini tartışılığında hangi yazısında ve hangi satırında bu gerçekleri ters göstermek istedığını, iddia sahibi Anadolu Ajansının ispat etmesini isterdik. Ama iftiracılar ispattan

kaçar. Okuyanların doğru bir yargıya varmalarını önlemek için de, kendi foyasını örtmek üzere yasaklığa başvururlar. Oysa Yurdun Sesi'ni yurt içinde ve dışında boğmaya çalışmak gafflettir. Bu ancak Anadolu Ajansının gerçeklerimizin açıklanmasından korktuğunu ve adımı taşıdığı Anadolu'nu değil, onu „Küçük Amerika“ sayanlara ajanlık ettiğini gösterir.

„Yurdun Sesi“ Milli Kurtuluşumuzun „Ya istiklal ya ölüm“ parolasını, bugün „Amerikalı, defol!“ haykırışıyle tekrarlıyan sestir.

Hakkı Sapancı

Yurtta:

Sıkıyonetim kalkar kalkmaz, sosyal ve ekonomik hak mücadelesi zincirden boşanırcasına hızlandı. Her tarafta işçiler ve sendikacilar, fiyatların durmadan yükselmesi ve yaşama şartlarının daha da zorlaşması karşısında gündeliklerin yeniden ayarlanması, yükseltilmesini istiyor, toplu sözleşme görüşmelerinde bunu sağlamaya çalışıyorlardı.

Toplu sözleşme görüşmeleri her yerde olumlu sonuç vermiş değildi. Resmi veya özel işverenlerin işçi isteklerine karşı geldikleri merkezler ve işkolları çöktü. Patronların direnmesini kırmak için greve başvurmanın kaçınılmaz olduğu işyerlerinden biri de Ankarada Başbakanlık Basımevi idi. Burada sendikanın çöktün kararlaştırıldığı grev, Sıkıyonetimin kalktığını hemen ertesi günü başladı. Basımevi idaresinin bu greve karşı yaptığı kanunsuzluklar saymakla tükenmez. Ankara Emniyet Müdürenü, polisleriyle beraber, işçilere saldırtmak ve onları dövdürmek mi dersiniz? Hâkim Yarbây Ahmet Kesen'in basımeviden üretim unsuru olan hazır gazeteleri zorla çikarmasını mı dersiniz? Basımevi yöneticilerinin, Resmi Gazete'yi Meclis Matbaasında bastırmak için gizlice dışarı hurufat ve edevat kağızmanı mı dersiniz? Grev yerinde nöbetçi işçilere engel olunmasını mı? Ellerinden pankartlarının alnarak yırtılmasını mı? . . .

Bütün bu kanunsuzluklara rağmen, sendika idarecileri ve grevciler işi sıkı tuttular. Başbakanlığı evvelâ kendi yaptığı kanunlara uymağın davet ettiler. Bu doğru yolda, onları bütün basın mensupları ve halk her vasıtayla destekledi. Böylelikle, işçiler, Savunma Bakanlığına aktarılan hazır gazeteleri de geri aldılar, pankartlarını da Ankara Emniyet Müdürlüğü'nden kurtardılar, resmi makamların işi başka matbaaya aktarma ve her türlü grev kırıcı kanunsuzluklarından ötürü de Savcılığa başvurdular.

* Bu vatanın haysiyetini işpörtada piyasaya sürenlerin önünde diz çökümeyeceğiz!

Resmi makamların bu baskısı, yıldırmaya ve terör politikası sökmedi. Engel olamadıkları Başbakanlık Basımevi grevini, zicirleme diğer grev hareketleri takibetti. İzmirdé Tütüncüler Bankası işçileri greve başladı. Bundan sonra İzmitte Gudyir İastık işçileri greve girdiler. Arkasından Maden-İş kolunda yeni grevler geldi. İstanbul Deniz Taşıtmacıları Sendikası, Bank-İş ve Petrol-İş de grev yapmayı kararlaştırdılar.

Başbakanlık Basımevi işçileri grevinde, işçilere karşı zorun, zorbalığın para etmediğini gören resmi makamlar, grevleri durdurmak için bu defa başka yola başvurdu. Kıbrıs olaylarını ileri sürdürüler. Vatan, millet, milli menfaatler, dediler. Hükümetin maksadı bir taşla iki kuş vurmaktı. Bir kere, Kıbrısa karşı girişiği şaldırganlığı bir milli politika diye yutturmaya çalışıyordu. Bir de, bunu vesile ederek, alabildiğine istismara karşı demokratik bir hareket olan grevleri durdurmak istiyordu... Bir an kabul edelim ki, gerçekten de olağanüstü bir hal vardır, milli menfaatler söz konusudur. Amma neden acaba sınırsız istismara koyulmuş sermayeciler ve idareler insafa davet edilmez de, hep işçi ve emekçilerden fedakârlık istenir? Hükümetin tehlike çanlarının ardından, sınırsız sömürmeyi devam ettirme politikasının yattığı apaçıkta! AP yöneticileri, harp isterisini, millî hislerini körkülerken, hükümeti hep şiddete doğru iterken, alttan alta bu sınırsız sömürmeyi savunuyorlar. Ne yazık ki, bu baskiya ayak uydurup tehlike çanları çalan hükümet, Grev Kanunu'nun Anayasaya aykırı, anti-demokratik bir hükmüne dayanarak, İstanbul şehir hatları işçilerinin grevini bir ay geri bıraktı. Öteki grevlerin durdurulması için de sendikacılardan üzerinde baskiya koyuldu. Türk-İş Başkanı Demirsöy, Genel Sekreteri Tunç ve Konfederasyonun bunlara bağlı diğer bazı idarecileri bu baskiya boyun eğdiler ve bütün grevleri durdurmağa karar verdiler!

Bu karara birçok sendikacı ve işçi uymadı. Örneğin, Tütüncüler Bankası İşçileri Sendikası, Gudyir İşçileri Sendikası, Sungurlar Kazan Fabrikası işçileri grevlerine devam ettiler. Millî hislerin alabildiğine sömürüldüğü, tozdan dumandan ferman okunmadığı bir ortamda, bu işçilerin greve devamıda israr etmeleri şu gerçeği gösterir: Yurtseverlik ve insanlık duygularının macera politikası yürütten sınırsız sömürücüler yararına körüklenmesine, kötüye kullanılmamasına meydan vermemeye, sosyal adaleti savunma eğilimi işçiler ve sendikacılardan arasında yerleşmeğe ve yayılmağa başlamıştır.

Sosyal adalet, ona bağlanma, onu savunma, yurtseverlik şurunun en yüksek ifadelerinden biridir. Halkı alabildiğine sömurenlerin, bu sömürücülüğe vasita olan politikacılardan yurtseverlik iddiaları çok su kaldırır. Gerçek yurtsever, memlekette sosyal adaleti sağlamak istiyendir; emekçisi ile, sağduyuğu aydını ile halktır. Yurdu, millî menfaatleri, bağımsızlığı savunmada ise, halk her zaman soyguncu sömürücülerin karşısında, mücadelenin en ön saflında yer almıştır. Millî Kurtuluş Savaşımızın bütün yükünü seve seve taşımiş halkımızın bu konuda kimseden ders almağa ihtiyacı yoktur.

Tosun

*

* Parolamız sadece hür bir bir politika!

BASINDAN YAPRAKLAR

Kıbrıs meselesi, bağımsız bir dış politika zorunluğu ve Amerikan aleyhtarı gösteriler

„Anadolu Ajansı haberlerine ve bazı gazetelere bakarsanız, bütün dünya basım bidden yana. Her şey elimizde, hiçbir tehlike yok... Doğru değil bu. Halk efsârımı ilerde hiçbir ortalama çözüm yolu ile yetinmeyecek bir yersiz iyimserlige, daba da kötüsü Balkan Harbinden hemen önceki serhat coşkuluğuna sürüklüyoruz. Vapurlarda bağırmaları için gazete dağıticılarının ağızlarına verdigimiz parolalar, gerçeklere aykırı olduktan başka, efendi bir millete hiç yakışmayıcı!

Politikacı için seçim yarını, gazeteci için sürüm kaygısı. Peki, ya memleket için? Ya halk için?“

(17 Ağustos, Dünya.)

Kıbrısta olayların gayet ağır ve tehlikeli duruma ulaşmasında Amerika ve İngiltere başhecten sorumluluğu taşımaktadır. Batılı müttefiklerimiz, bize, Kıbrıs Küba ile Enoşis arasında bir seçim yapın, diyebilirler. Biz, Türk milleti olarak, Kıbrıs Kübasını seçmeliyiz. Türkiye önce kendi öz vatanını savunmak ihtiyacı nadır, yoksa müttefikimiz olduğunu söyleyen birtakım devletlerin kendi çıkarları ve hasis menfaatlerini savunmak zorunda değildir... Natonun sağ kanadını tekrar sağlamlaştırmak Türkiyem görevi değildir. Türkiye Kıbrıs meselesinin bugünkü durumu ile, bütün dış politikasında bir dönüm noktasına ulaşmış görünmektedir. Buhranlı bir durumda olduğumuzu kabul etmeliyiz. Türk dış politikasının manipülasyon imkânları artık kullanılmamış ve gereksiz katlıktan kurtarılmalıdır. Komünist Çin'in tanınması atılacak ilk adımlardan biridir. Sırf Amerikanın isteğine uyarak simdiye kadar koskoca bir gerçeğe gözümüzü kapadık. Dış politikamızda atabileceğimiz ikinci adım, Balkan politikamızda yeni bir şekil vermek, özellikle Bulgaristan ve Romanya ile münasebetlerini canlandırmaktır. İsrail ve Arap devletleriyle olan münasebet ve politikamızı da gözden geçirmek, gerekli rötuşları yapmak mümkündür. Sovyet Rusya ile olan münasebetlerimize gelince, Türkiye'de Sovyetlere karşı bir sempatinin ortaya çıktıgı inkâr edilemez...

(26 Ağustos, Cumhuriyet - Dr. Armaoğlu.)

*

... 1954 ten başlayarak, İngiliz tezleriyle Türk tezleri Kıbrıs davasında birleşmişlerdir. Aneak bu birleşme Türk tezine katılan İngiltere görüşü olarak değil, İngiltere görüşüne katılan Türk tezi olarak devam etmiştir. Hadi-

* Parolamız bağımsız bir dış politikadır!

senin akışı açıkça gösteriyor ki, biz Kıbrıs meselesinde Nato çemberi içinde kalmayı baştan kabulendikçe batıyoruz. Biz elimizi kolumuzu bağlayıp her şeyi Amerikanın beklemeyi iktisadımızda ve dış politikamızda alışkanlık haline getirmiştir. Bu alışkanlığın uyuşukluğundan kendimizi kurtaramadıkça, ne bağımsız düşünceye kavuşabiliriz, ne de bağımsız politikaya . . .“

(2 Eylül, Cumhuriyet – İlhan Selçuk.)

„ . . . Agheson plâni Enosis'in ta kendisidir. Şimdiye kadar tutturduğu tavırlarıyla da Sam Amcamızın Enosise adamakıllı yattığı anlaşılmaktadır. Batılı dostlar diyorlar ki:

– Türkiye'ye bu kararımızı kabul ettiririz. Türkiye dostumuz. Bizim çıkarımız, onun çıkarı . . .

Tabii, Enosis kabul edersek, karşılığında birtakım tavizler verilmeyecek değil. Mesela Kıbrıs topraklarında Türkiye'ye bahçe büyülüüğünde üsler verecek. Peki, biz bu üsleri ne yaparız? Biz bu üsleri Natoya da kiralayabiliriz. Üstelik, böylece, Natoya ne kadar bağlı olduğumuzu bir daha ispat ederiz. Natoya bağlı olmayıp da ne yapacağımız? Natonun dışına çıkmak haddimize mi düşmüş? Şu halde, gelsin Nato, gelsin Natonun Doğu Akdenizdeki menfaatleri. Gelsin Sam Amcanın Natoya bağlı menfaatleri ve gelsin Enosis . . .

Ve gelin de şaşmayın siz bu işe. Biz Kıbrıs için mücadele ediyoruz biliyorduk, dostlar. Meğer bütün gürültü Nato içinmiş . . .“

(27 Ağustos, Cumhuriyet – İ. Selçuk.)

„ . . . Türkiye Kıbrısın 18 de birine razı olmuş. Yunanistan bunu da kabul etmiyormuş. Türkiye'ye adanın 46 da birinin kiralanmasını öneriyormuş. Doğru mu bilmiyorum . . . Nîye böyle oldu? Bu konuda düşünmeliyiz. Kendinizi bu duruma sokmakta başlıca sorum gene kendinizdedir. Dünyanın hızlı ilerleyişine 15 yıl seyirci kahne, çağdaş uygarlığın çok gerilerine düştük. Yabancıların yardımlarına muhtaç olduk. Gerçek bağımsızlığımızı tehdilkeye sotuk . . . Kıbrısın 10 da biri, 40 ta biri sorunu değil önemli olan. Türkiye kendini toparlamalı, kişiliğine kavuşmalı, uygar dünyada Atatürk günlerindeki yerini yeniden almalı. Önemli olan bu . . .“

(31 Ağustos, Vatan-Oktay Akbal.)

„ . . . Türkiye „aman Yunanistan komünizme kaymasın“, „aman Makarios Kıbrısı Akdenizde bir Küba yapmasın“ endişelerinin bedelin ödemekle mukellef değildir . . . Amerikanın, Türkiye sırtından el sevindirmek hakkı yoktur.

Eğer Amerika zannediyorsa ki Türkiye her ne olursa olsun Atlantik İttifakı içinde kalır; eğer Amerika zannediyorsa ki Türkiye her ne olursa olsun Batı ile bağlarını bugünkü halinde muhafaza eder, Amerika fena halde yanlıyor demektir . . .“

(Akis – Metin Toker.)

„Şapkamızı önmüze koyup düşünmek zamanı geldi: Türkiyenin Kıbrıs dâvasındaki aczı nereden doğmaktadır? Mesele Kristof Kolombun yumurta hikâyesi kadar basittir. Eğer bir gün, Türkiyeyi yönetenler, bu yumurtayı alıp konferans masasının üstüne çattadık oturturlarsa, kimse şaşmamalıdır. Şimdiye kadar Türkiye o yumurmayı çatlatmadan ve kırmadan dik tutmaya çalışıyordu. Bu yumurtanın adını da söyleyelim: NATO.“

Üğrunda Korede bir mezarlık yarattığımız Nato . . .

Üğrunda bütçemizi delik deşik ettiğimiz Nato . . .

Üğrunda Anadoluyu ve Anadolu insanların bir savaşta ilk hedef durumuna getirdiğimiz Nato . . .

İşte Türkiye bütün politikasını, artık modası geçmiş bir politikanın kalıntı gibi devam eden Nato çerçevesine oturtmaya çalıştığı için acze düşmüştür . . . Kıbrıs meselesini çözümbilmek için önce dış ve iç meselelerimizi bağımsız olarak ve yalnız kendi çıkarlarımız açısından düşünümbilmek yeteneğini ve gücünü kazanmak gerektir. Nato çerçevesi dışında, ellerimizi ve kollarımızı, daha doğrusu aklımızı ve mantığımızı bağlamayan bir özgür düşünce içine girdiğimiz zaman ne olur? Önce şu olur: Enosis'e karşı durduğunu belki otuz kere açıklamış bulunan Sovyet Rusyayı dâvamızın en önemli bölümünü destekler görürüz. Bu durum, Enosis'i kabul ettirmek için zorlamalara başlayan Amerikanın karşısında bize en büyük gücü kazandıracaktır. Amerika, karşısında „yalnız“ bir Türkiye bulmayıacaktır.

Kıbrıs dâvasına Nato çerçevesinde değil, modern dünyanın geçeri olan bağımsızlık politikası içinde bir çözüm yolu aramalı; şuımız, bağımlı, tek taraflı politikayı reddetmemeliyiz. Bunu yapabildiğimiz gün, kapalı duran kapıların açıldığını göreceğiz . . .“

(31 Ağustos, Cumhuriyet-İlhan Selçuk.)

„ . . . Milli Kurtuluş Savaşımızın en büyük ve en son zalerinin 42 ci yıldönümünde biz milletçe mutlu değiliz. Bizi üzен, Nato gibi, Sento gibi bağıtlıklarımızın, bizi sadece birtakım büyük devletlerin şamar oğlunu yerine kullanmak için kurduklarının ortaya çıkmasıdır . . . Bu tarihi günde dosta da düşmana da ilân edilmesinde fayda olan bir gerçek vardır. O da şudur: Bundan 42 yıl

* Amerika ile ikili askeri anlaşma bozulmalıdır!

* İstîmlâk ve Musadere Kanunu'nun kaldırılmasını istiyoruz!

önce bu millet bütün bir cihana karşı herkesin parmak ısırdığı bir zafer kazanmıştır. Türkiye emperyalizmin kiralık uşaklarına karşı o zaman kazandığı bu zefere inançtıdır.“

(Akşam – „Sütunlar arasında“.)

... Zaman zaman toplumumuzda bir yabancı ülke hayranlığı modası kendini gösterir. Bir zamanlar İngilizlere hayrandık. Sonra kimimiz Nazi Almanyasına aşık oldu. İkinci Dünya Harbinden sonra da Amerikanın dostu olduk, onu sevmek modası, hattâ mecburiyeti doğdu. Her şeyin Amerikan benzeri, onu memnun edecek durumda bulunmasına dikkat etti. Konuşmaya iki İngilizce söz karıştırmak, Amerikan çıkışından ev eşyasına kadar kullanmak, kültürülü sayılabilmenin tek yolu haline geldi ... Türk toplumu hiçbir zaman kişiliğini bu devredeki kadar çok harcamamıştır. Neredeyse Amerikan bayrağına yıldız olmamızı istiyenler türedi. Amerikalılar da Türkiyeyi kendi müstemeleleri gibi görmekten öteye gitmediler. Harbe gir dediler, girdik. Koreye asker gönder dediler, gönderdik. Sonunda ne oldu? Bize Kıbrısta ölmüş dedi, fakat ölmüş değil. Yillardan sonra ilk defadır ki, sesimizi bu bencil dostumuza karşı yükselttik ... Bir Küba için, bir Vietnam için insanlığı üçüncü bir dünya arbabe sürüklemekten çekinmeyen Amerikanın, Kübada da, Vietnam'da da şahsi menfaatleri vardır. Ve çelik sanayiinin idaresindeki Amerika, menfaatleri için savaşa girmekten çekinmemektedir. Çelik yiğinlarının, türçaların, menfaatlerin dünyası Amerikan toplumunun yetiştirdiği politikacılar, şahsi çıkarları karşılığı, o kadar inanır gözüktükleri demokrasiyi, insan haklarını unutabileceklerdir.“

(Milliyet- Dr. Cetin Ozek.)

„Dolarla dize getiremedin mi, tehdit. Tehdit de sökümedi mi, gangsteilik ... Amerikaya karşı, hür ve haysiyetli milletlerin viedanında uyanan nefret duygularına, işte nihayet Türk halkın nefreti de eklendi. Beyaz Saray diplomasisi dün nihayet Türkiye'de ilk şamarı yedi.

Türkiyede ilk defa dün Amerika aleyhine gösteri yapılmış ve ilk defa dün „defol“ sesleri yükselmiştir ... Bu görülen tepkidir. Gösteri yapamayan kuvvetlerin tepkisi daha da şiddetli olmuştur. Tektaş diplomasisi Türkiye'de iflş etmiştir. Amerikalıları artık Türklerle kimse sevdiremez.“

(29 Ağustos, Ulus – Faik Suad.)

* Meclisten kaçak olarak bağlanmış bütün anlaşmalar gözden geçirilmelidir!

cok şeyler ödedik Amerikalılara. Çok şeyler birikti. Kıbrıs, bardağı taşıran bir damla olmaya başladı ... Şimdi bakıyorum, bir zamanlar Ankara sokaklarında cafeafayla gezen Amerikalılar artık ortalıkta görünmez oldular. Gençler topluluğu, önüne gelen Amerikan arabasına saldırıyor, kalabalığı gören Amerikan arabaları, selâmeti yan sokaklara kaçmaka buluyor. Amerikan Haberler Merkezi, Amerikan Elçiliği binaları kapkaraklı ... Elçiliğin önüne konan dövizlerden en hafif „Kalleş Amerikalı!“ dir. „Biz dolarla satın alınacak ulus değiliz!“ dir ... Türkiye, 44 yıl önce olduğu gibi, tarihin bölüm noktası nadır. Yine Düveli Muazzama bizi Yunanla kışkırtma sevdasındadır. Bu sefer bunun adı Amerikadir ...“

(30 Ağustos, Vatan – Mehmed Kemal.)

... Amerikan aleyhisi gösterilere Kıbrıslı ilgili gelişmelerden evvel teşebbüs edilseydi, çok kimseyin ağzında „komünist parmağı“ läfti dolasacaktı. Bugün buna rastlamamıştır. Zira siyasi eğilimi ne olursa olsun, şimdi Türkiye'de herkes, Ankara ve İstanbul caddelerinde haykıran gençlerin duygularını paylaşmaktadır. Amerikalıların keşfetmeyecektikleri veya inanmak istemedikleri gerçek budur ... Umarız ki, şimdi bütün milletin duygularına tereüman olarak kendilerine bugüne kadar Türkiye'de duymadıkları sözleri haykıran gençler onların aklını başına getirecektir ...“

(Milliyet- „Durum“.)

... İnönü, halk heyecanının asıl sebebini, umumî ekşikârın bilmemiği birtakım kararların kabul edildiği veya edilmek üzere olduğu endişesine kapılmasında bulmaktadır ... Aslında İnönü heyecanların sebebini bir türlü anlayamamıştır. Halk, Kıbrıs için bir karar alındı diye mitinglere koşmuyor. Halk, senelerdir dünyada adeta tek millet olarak kaldığımız ve bağlılığımız Amerikanın, türlü oyunlarına, bizden daima tâvîz koparmasına karşı mitinglere büyük bir heyecanla katılıyor. Amerikanın bizi bir şamar oğlani gibi tokatlamasına artık meydân verilmemesi için sokaklarda haykıryor ...“

(31 Ağustos, Hürriyet – Cüneyt Arcayürek.)

... Bugün Türkiye'de millî dilek, memleketin bağımlı iç ve dış siyasetten arınması yolundadır. Başka bir devletin koltuğu altında yaşamayı değişimiz hayat kanunu sayanlar, bu akımı bir türlü hazmedemiyorlar. Çoğu yalan yanlış birtakım uydurmalarla, filân devlet bize düşmandır, falan devlet dosttur gibi peşin hükümlerle ahlâkâm yürütüyorlar ... Dostluklarım ve düşmanlıklarım tarih boyunca değiştiğini unutuyoruz ... Bütün dünya milletlerini hem dost olarak yanınızda çekmek, hem de bütün dünyanın sayısını kazanmak için tek çıkar yol, bağımsızlık yoludur ...“

(4 Eylül, Cumhuriyet – İ. Selçuk.)

* Türkiye sömürge değildir!

- H – Perde kurdum, şema yaktım, söz senindir ey millet. Esirliğin tadım tattım, siyaset mi bu zillet? Yâr, banâ bir eğlence, medeeet!
- K – Hoppalaaa, gene nedir şikâyetin, a caveav meret?
- H – Ne olsun, Karagözüm, baksana şu cânim vatana, yeniden dünyunu umumiye, yeniden kapitülasyon . . .
- K – Anlamadım, yanılan müddeyi umumi mi, kapıkulasyon mu dedin?
- H – Yeniden, Nato statükosu diye, ikili anlaşma diye şuna buna imtiyaz diyorum . . .
- K – Dur, dur, ağır ol hele, o takatuka, dikili yanaşma dedigin piyazlı lâfları da anlamadım.
- H – Yeniden müstemleke olduk nerdeyse demek istiyorum.
- K – Yahniden üstüm leke oldu mu dedin? Vah vah vah, kireç kaymağına ativer de ıslansın.
- H – Neler söyleyorsun yahu? Şu arz-i vataniyeyi mi kireç kaymağına?
- K – Evet, o asılı battaniyeyi de, başka kirli çamaşırların varsa onları da . . .
- H – Amma da yaptın, Karagöz. Biz halk çocukların sırtında çamaşır mı kaldı ki, kirlisi olsun? Üstelik, kirli çamaşırlar asıl başta-kilerde . . .
- K – Başka kilerde, dolapta, nerede varsa, toplayıp ativer gövenli suya.
- H – Yok be birader, başlıklere gelinceye kadar asıl suya dökülecek olanlar ağalarımızın ağaları. Senin anlıyacağın, bizi sömüren Amerikan, İngiliz, Batı Alman tek-ellerine gecmeli İlkin sopayı!
- K – Öyle yufka yürekli olma. Neden tek ellerine vuracakmışız? Girtlağımızı tek elleriyle mi sıkıyor eloğlu? Öteki elleri, hele kaba etleri ne güne duruyor?
- H – Anlamadım Karagözüm. Demem o ki, ilk iş yabancılardan sermayeyi sınırlırdıcı tedbirler almamızı.
- K – Ben buldum yalancı Selmayı sınırlırdıcı şeyi. Hemen saçını başımı yolarız . . .
- H – Öyle değil, cânim. Maksadım tekçülerin çanına ot tıkamak.
- K – Tenekeçilerin günahı ne yahu? Bunu senden beklemezdim doğrusu. Hem tenekeci milleti bir grev eyledi mi, alimallah susuzluktan kavruluruz.
- H – Susuzluk ne ki, hürriyetsizlikten boğuluruz da, hiçbir boğulmaya benzemez. Üstelik, şu yabancı ve yerli ağalar yüzünden bir hale düştük ki, sorma, müşkül ekonomik bir hal . . .
- K – Çok doğru, hem müşkül, hem de pek komik bir hal.
- H – Ben komik demedim, ekonomik durumumuzu düzeltmeliyiz dedim. Onun için de derhal yabancı tröstlerin ülkemize girmelerine sed çekmeli.

– Yabancı tereslere sed çekmeli. Lâkin yabancı turistlere gelince, onların ülkemize girmelerini önlemek düşündürüyor ağaları. Turist demek, döviz ve de döviz kaynağı demek olduğundan . . .

- H – Yine anlamadın. Yabancı tröstlere, yani Amerikan, İngiliz, Batı Alman ve daha başka yabancı kumpanyalara sed çekme işiné hele bir radikal baştyaliın da diyorum . . .
- K – Pekiyyi, topuna radikya haşladık diyelim. E sonra?
- H – İşte o zaman, kodaman sanayi erbabımızın istihsalı tutunur.
- K – Yooo, ayıp ettin Hacıvat. Kodaman sanayi erbabımızın ishale tutulmasına evvelâ yabaneı ortakları razı olmaz.
- H – Yıktın perdeyi, Karagözüm, eyledin viran, varayım sahibine haber vereyim hemaaan! . . .

*

Hikâye:

YALLAH

Ereğli'ye Cunia sabalı vardım. İgne atsan derler ya hanı, gerçekten bir pencereden atsan ığneyi, söz yok, bir işçinin başına düşer. Türküyü tutturun gelmiş: „Erzincan'dan, Kemah'tan, yâr gelir ağlamaktan . . . „Elbistan'dan, Maraş'tan, kesildik işten aştan.“

Ereğli Demir-Çelik fabrikası yapısında kazık ve temel işlerini üzerine alan Morison şirketi devlet radyosuyle bile haber salmış ya memlekete, ümit kapısı diyen, mitili omuzlayıp düşmüş yollara. Parklarda, sokaklarda, mitilin yarısı döşek, yarısı yorgan, nasırh yumruk da yastık, daha uyanmamış nice işçiler gördüm. „Ya mezarlıklar bir görsen!“ dediler, „Ölülerle diriler koyun koyuna . . .“ Koştum. Mezarlık yolunu polisler, jandarmalar kesmiş. Hele bizim gibi gazetecileri bırakmıyorlar. İşçilerin fotoğrafını çekmiyelimmiş. Emir Kaymakamdanmış. Åsayış gereği, demiş . . .

Kaymakam Amerikaci, diyorlar. Morison'la sıkı fiki, diyorlar. Söylenti çok: Morison kaziğin büyüğünü fabrika temeline değil, yapı işçisine çaktı. Sinama diye yüzlercesini birden alıyor, bir ayına varmadan, İngilizce bilmeyen diye, yüzlercesini çıkarıyor. Ücretleri de kirdikça kiriyor. Ümit kapısında, umut aşından başka katığı kalımyanlar binlerce . . . Ama Yapı-İş Federasyonu Ereğlide protesto mitingine girişince, Morison firması ve öteki patronlarda şafak atıyor. Hayatınız tehlikede diye Kaymakama başvuruyorlar. O da Zonguldak'tan takviye istiyor. Fabrikalara götüren Siteler ve Kâşaneler Caddesinde şimdi ığne atsan, ya polisin başına düşer, ya jandarmının. Bu caddeden geçmek,

Pazar günü miting yapacak olanlara yasaklanmış. Federasyonun burada uygun yerlere astığı devizleri polisler indirmişler. Ama ertesi gün işçiler yine boş durmamış. Ben Siteler'den geçenken polisler yine işçi şiarlarını indirdiler.

O gün şehir artık her kaldırıma taşna bir adam basacak kadar kalabalıklaştı. İşçiler yiğinına bir de mitinge katılmak üzere yurdun dört yanından sendikaların, federasyonların delegeleri gelip katılmıştı. Defterime not ettim: 103 sendikadan beşinden fazla elçi. Miting Hükümet Meydanında, Yirmi kadar sözcü konuşacak . . .

Onlarım ne konuşacağım elden ele dolaşan bir beyanname öneoden söyleyordu. Kahivede, bir madencisi tutuşturdu elimde. Baktım, kağıdın yarısından çoğu yok. „Herkes okusun diye ikiye üçe böldük.“ dedi. Ben de bölünmüş yerinden, alttaki Federasyon imzasına kadar okudum: „Yabancı sermayeci, işçimizi it yerine koyuyor. Sendikalı işçilere baskı yapıyor. Onları bölmeğe çalışıyor. İşte biz, en başta Morison şirketinin kanun dışı, ahlak dışı tutumunu protesto için miting yapacağız . . .“

Bu beyannamenin dediklerini en az ve öz sözlerle yansitan devizleri sokaklara asma ve indirme yarışı almış yürümüştü. Merakımı yenemedim. Akşam olunca, fotoğraf makinemi otele bıraktım. Boyunbağı attım. Bir kasket geyirdim kafama. Artık Sürmene'li bir kalipeçiyam, Eskişehir'li bir demirciyem, yoksa İzmir'li bir duvareciyam, kime ne kadar benzeyebildiysem, karışım işçilerin arasına. Yarı karanlık sokaklarda, o devizleri, panoları bir yerlerden taşıyanların peşine düştüm. Yapı-İş Şubesinin arkasında garaj gibi bir yerde girip çıktıktan sonra içeri. Kaymakamın ajanlarını gözünden tamiyan nöbetçiler, bereket versin, beni yadırgamadılar. İyi benzemişim demek işçiyem. İçerde, şansım da varmış, tek kollu, kır bıryıklı, başı da casacavlak bir ihtiyar, anısızın o tek koluya kolumna yaptı. „Okuman yazman var mı evlât?“ dedi.

„Var.“ dedim.

„Hemen sen de şuraya yanaş!“

Beni yanaştırdığı bölümde, baktım, kimi büyükçe kartonları kesip yapıştırıyor. Kimi, fırçadır, ucu çalınmış tahta parçasıdır, eline ne geçirmişse harıl harıl yazıyor. Bir yanda levhaları çitaya geçiriyorlar. Sonra bir sopaya, kadrona takıyorlar, hazır. Boyası kurudu kurumadı, bir yandan alıp götürüyorlar.

„Peki, ben ne yazacağım?“ dedim.

„Bayraklar Baba şimdi gelir, sana da söyle . . .“ dediler.

Bizim ihtiyar çok geçmeden başcumda bitti:

„Yaz bakalım, delikanlı.“ dedi. „Asgari ücret katığımız . . .“ — Birden döndü köşeye doğru, gözleriyle birini aradı. Aklım defter değil ki gibilerden mirıldanırken, aradığını da buldu. Bedri Rahmi'nin tablosundaki Karacaoglamı andıran bir köylüye sordu —: Ötesi neydi ulen Ozan?“

„Hangi lâfın ötesi Bayraktar Baba?“

„Asgari ücret katığımız dedik hanı, onun ötesi?“

Ozan hemen ekledi:

„Grey hakkı tetiğimiz!“

„Aferin, iyi yakıştırdın . . .“

Benim de yazmayı becerdiğim gören Bayraktar, artık soluk alırmadı:

„Yaz oğlum: Emeğimiz var, ekmeğimiz yok!“

„Morisonun işi kazık . . .“

Ötesini yine Ozan yaktırdı: „Hakkımızı alamazsa yazık!“

„Yaz: Ne dolarını isteriz, ne yularını!“

„Yaz: Harpte hepimizin olan vatana, sulhte tek başına sahip çıkanlara paydos!“

„Yaz: Hükümet inşallahçı, patronlar maşallahçı, işçimiz . . . Neci ulen Ozan, işçimiz neci?“

„İşçimiz yallahçı!“

„Emerikeliye yallah, başına buyruk Türkiyeye eyvallah!“

Bunu da yazdım. Ama sonundaki nida işaretimin elifini çektim, noktasına boyam yetmedi. Birkaç konserve tenekesi yokladım, hepsinin dibini silmeme kurutmuşuz. Ozanı öteki bölmelere yollandık. Biraz boyra bulup getirsin diye. Epeyce geciktikten sonra, avucunu söyle bir tuhaf tutarak döndü.

„Vermiyorlar, „dedi, „kimi bize de yetmeyecek diye mislaniyor, kimi kanımdır, vermem diyor. . . Sen hele baniver şu avucuma fırçamı kardaş. Yeter mi bilmem?“

Fırçamı uzatmış bulundum. Ama birden ırkıldım. Ozanın avucundaki gerçekten kandı.

„Ne yaptın? Kim dedi sana avucunu kes diye?“

„Yok canım,“ dedi Ozan. — Güçlükle yutkundu. — „Bu akşam ekmek keserken biçağın ucunu kaçırdıydım zaten . . .“

Yallah'm noktasını Ozanın kaniyla koydum. O yanımızdan uzaklaşına, Bayraktar Baba kulağıma eğildi:

„Lâf, iki gündür bir lokma ekmek yemediğini ben biliyorum.“ dedi.

Bu sırada Yapı Sendikası Başkanı Sarı Yusuf çıktı. Onu zaten sabahki basın toplantısında görmüştüm. Ama o beni tanımadı. Yallah'hı devizi söyle bir süzdü. Sarı büyükleriyle Bayraktar Babaya güldümsedi:

„Federasyondan verilen şiar listesinde var mıydı bu yallah?“

„Yoktu . . .“

„Sert kaçmış bu biraz, baba. Daha sırası degildi, diyen olur.“

Bayraktar homurdandı:

„Sırasına dedirtme beni. Çocuklarınızı öldürüler. Hamza Şahinimizi çığnederler. Radarda Aslananımızı vurdular. Bayrağımızı yırttılar . . . Hâlâ mı gelmedi sırası yallah demenin? Geçti bile, geçti. Kan damladı ekmek dilimine. Kanımız bağırlıyor yallah diye bu sefer, Ozanın kani . . .“

Bayraktar Baba'yı, o geceden sonra, bir de Pazar günü mitinge gidenler arasında gördüm. Yürürken, o tek koluya alay sancağı gibi taşıdığı levhaya baktım: „Morison, sana da son!“ diyordu.

Kürsüde Federasyon Başkanı konuşuyordu: „. . . Ereğlide, Çiğlide, işçimizin suyuна iseyen itleri, cimento torbasından don giymiş yoksul işçimizi güneş altında kızgın varile oturtanları, hükümet edebe davet edecekse etsin. Etmeyecekse, ilgimizi kemiğimizi sömurenleri biz bu vatan topraklarında

yaşatmıyacağız. Türkiye sömürge değildir. Türk işçisi köle olamaz. İşte mitin-
gimizin sebebi. İşte amacımız . . .

Kulağında bu sözler çınlarken, tüylerim diken diken, Bayraktar Babaya
sokuldum.

„Baba . . .“ dedim, „senin bu levhadaki yallah Federasyonun verdiği listede
var mıydı?“

Bana, gözleriyle, kürsünün yukarısında anıtlamış Atatürkü gösterdi:
„Onun kırk yıl evvelki listesinde vardı.“ dedi.

A. Mihçioğlu

BEYANNAME

„Amerikalı yurdumuzdan dışarı!“

Ekmek ve azathık evimizden içeri!“

İşte beyanname.

Bu kadar kısa:

Özü sözü bağımsızlık.

Yere düşürme beyannameyi,
bayrak yerde değil, elde gerek.

Alay sancağı gibi öp de başa koy
ayca yıldızca dalgalandır
elden ele dağıt.

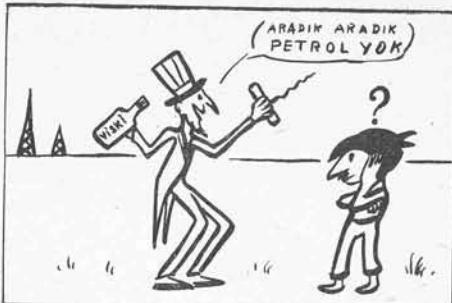
O dağlııkça biz birleşiriz,
beyanname düşenlere ağıt
kalkanlara türkü,

varsın yasak desin, özgürlük düşmanları
sen meydanlarda konuşur ki beyannameyi

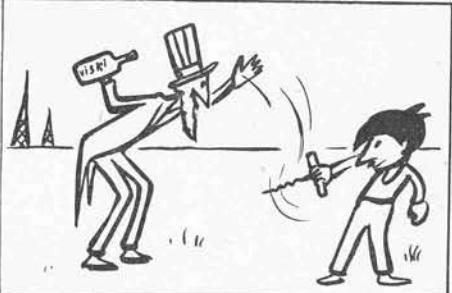
artık kimse esir edemesin kendi yurdunda Türkü.

F. Candemir

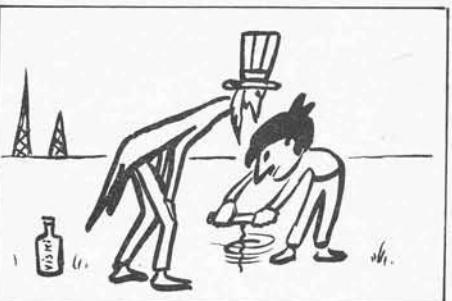
Her sonda'da der ki meret
Burada da hiç petrol yok,
Karar verdi Zimba Memet
Denemeli, başka yol yok.

Bu işin içinde iş var
Dalavera değil yeni,
Türkü söyleyerek arar
Eloğlu el eşegini.

Ver hele sen şu burguyu
Anla Hanya-Konya nere,
Burasıdır dedi kuyu
Zimbaladı Memet yere.

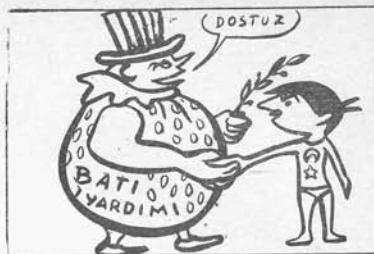

Hem petrol çıktırdı Memet
Hem Coni'nin foyasını,
Sam Amca buldu nihayet
Yüzünün has boyasını.

TÜSTAV

Güya Türkün baş dostudur
Yardım, hibe, ödünç, zart-zurt,
Görünen kuzu postudur
İçindeki tefeci kurt.

Girmiş hokkabaz donuna
Al sana tek doları der,
Amma bakarsan sonuna
Altı dolar alıp gider.

Perende atmak niyeti
Kül yutar mı Zimba Memet,
Der ki, ben bu cambaz iti
Şimdi mat ederim elbet.

Tırapez'de gel-git şıpsak
Çekip alır Memet postu,
Seyredin der çırılıçplak
Defne dallı harpçı dostu.

TÜSTAV